ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 26.6.2020
COM(2020) 266 final

ANNEXES 1 to 4

[…]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

της

έκθεσης της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο

για την πρόοδο που έχει συντελεστεί στην εφαρμογή της οδηγίας (ΕΕ) 2016/2284 σχετικά με τη μείωση των εθνικών εκπομπών ορισμένων ατμοσφαιρικών ρύπων

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Προβλεπόμενη συμμόρφωση, σύμφωνα με τα στοιχεία των κρατών μελών το 2019 στο πλαίσιο των υφιστάμενων πολιτικών και μέτρων (σενάριο «με μέτρα»), με τις δεσμεύσεις μείωσης των εκπομπών για την περίοδο 2020-2029 και για το 2030 και μετά

Κράτος μέλος	NO_x		NMVOC		SO_2		NH_3		$ΑΣ_{2,5}$	
	2020	2030	2020	2030	2020	2030	2020	2030	2020	2030
Αυστρία	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✓	✗
Βέλγιο	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓
Βουλγαρία	✓	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✗	✗	✗
Κροατία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Κύπρος	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Τσεχία	✓	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✗	✓	✓
Δανία	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✗
Εσθονία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✓	✓
Φινλανδία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Γαλλία	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✓	✓
Γερμανία	✓	✗	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✓	✗
Ελλάδα	✓	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Ουγγαρία	✓	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✗
Ιρλανδία	✓	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✗	✓	✓
Ιταλία	✓	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✗	✓	✗
Λετονία	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✓	✗
Λιθουανία	✗	✗	✓	✗	✓	✓	✗	✗	✓	✗
Λουξεμβούργο	✓	✗	✓	✗	✓	✓	✗	✗	✓	✗
Μάλτα	✓	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✗	✓	✓
Κάτω Χώρες	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Πολωνία	✗	✓	✗	✓	✗	✗	✓	✗	✓	✗
Πορτογαλία	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✗
Ρουμανία	✗	✗	✗	✗	✓	✗	✓	✓	✗	✗
Σλοβακία	✓	✗	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓
Σλοβενία	✗	✓	✓	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✗
Ισπανία	✓	✗	✓	✗	✓	✗	✓	✗	✓	✗
Σουηδία	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✓	✓
Ηνωμένο Βασίλειο	✓	✗	✓	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✗
✓	22	10	21	14	27	18	16	9	23	13
✗	6	18	7	14	1	10	12	19	5	15

Πηγή: https://www.eea.europa.eu/themes/air/air-pollution-sources-1/national-emission-ceilings/nec-directive-reporting-status-2019 με αντίστοιχες επικαιροποιήσεις βάσει της επανεξέτασης των προβλέψεων. Εν προκειμένω, λαμβάνεται υπόψη η

καθυστερημένη υποβολή ή επανυποβολή με βάση τις σχετικές υποχρεώσεις υποβολής στοιχείων των κρατών μελών και οι προβλέψεις ελέγχονται σε σχέση με τις αντίστοιχες εκδόσεις της απογραφής εκπομπών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Προβλεπόμενη συμμόρφωση, σύμφωνα με τα στοιχεία των κρατών μελών το 2019 στο πλαίσιο πρόσθετων πολιτικών και μέτρων (σενάριο «με πρόσθετα μέτρα»), με τις δεσμεύσεις μείωσης των εκπομπών για την περίοδο 2020-2029 και για το 2030 και μετά

Κράτος μέλος	NO_x		NMVOC		SO_2		NH_3		$PM_{2,5}$	
	2020	2030	2020	2030	2020	2030	2020	2030	2020	2030
Αυστρία	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Βέλγιο	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Βουλγαρία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Κροατία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Κύπρος	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Τσεχία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Δανία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	×	×	×	×
Εσθονία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	×	×	✓	✓
Φινλανδία	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Γαλλία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Γερμανία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	×	✓	✓	✓
Ελλάδα	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Ουγγαρία	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ιρλανδία	✓	×	×	×	✓	✓	×	×	✓	✓
Ιταλία	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Λετονία	×	✓	✓	✓	✓	✓	×	✓	✓	✓
Λιθουανία	×	×	✓	×	✓	✓	✓	×	✓	×
Λουξεμβούργο	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Μάλτα	✓	×	×	✓	✓	✓	✓	×	✓	✓
Κάτω Χώρες	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Πολωνία	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Πορτογαλία	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ρουμανία	×	×	×	×	✓	×	✓	✓	×	×
Σλοβακία	✓	✓	✓	✓	✓	×	✓	✓	✓	✓
Σλοβενία	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ισπανία	✓	✓	✓	×	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Σουηδία	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ηνωμένο Βασίλειο	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
✓	14	13	14	13	17	15	12	12	15	14
×	3	4	3	4	0	2	5	5	2	3
Δεν υποβλήθηκαν στοιχεία	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11

Πηγή: Συγκεντρωτικά στοιχεία του ΕΟΠ βασιζόμενα στην υποβολή στοιχείων από τα κράτη μέλη το 2019 σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2016/2284 και στην επακόλουθη

επανεξέταση των υποβληθέντων δεδομένων. Τα κράτη μέλη για τα οποία δεν παρουσιάζονται πληροφορίες στον πίνακα δεν υπέβαλαν στοιχεία στο πλαίσιο σεναρίου «με πρόσθετα μέτρα».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

Αξιολόγηση του κινδύνου μη συμμόρφωσης με τις δεσμεύσεις μείωσης εκπομπών

	περίοδος 2020-2029					2030 και μετά				
	SO_2	NOx	NMVOC	NH_3	$A\Sigma_{2,5}$	SO_2	NOx	NMVOC	NH_3	$A\Sigma_{2,5}$
Αυστρία	X	X	M	Y	X	X	Y	M	Y	Y
Βέλγιο	X	X	X	M	X	X	X	X	M	X
Βουλγαρία	M	Y	Y	Y	X	X	Y	Y	Y	X
Κύπρος	X	M	M	X	M	M	X	M	X	Y
Τσεχία	X	Y	Y	Y	X	X	Y	Y	Y	X
Γερμανία	X	X	X	Y	X	X	M	M	M	M
Δανία	X	X	X	Y	Y	Y	X	X	Y	Y
Εσθονία	M	M	M	Y	M	X	M	X	Y	M
Ελλάδα	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ισπανία	X	X	M	M	X	X	X	Y	M	M
Φινλανδία	M	M	M	Y	M	M	M	Y	M	M
Γαλλία	M	M	M	Y	M	M	M	M	Y	Y
Κροατία	X	X	M	M	M	X	X	M	M	M
Ουγγαρία	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ιρλανδία	X	X	Y	Y	X	M	Y	Y	Y	X
Ιταλία	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Λιθουανία	M	Y	Y	M	M	M	Y	Y	Y	Y
Λουξεμβούργο	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Λετονία	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Μάλτα	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Κάτω Χώρες	X	Y	M	Y	M	M	Y	M	Y	Y
Πολωνία	Y	Y	Y	Y	M	Y	Y	Y	Y	Y
Πορτογαλία	M	Y	Y	Y	M	Y	Y	Y	Y	Y
Ρουμανία	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σουηδία	X	X	X	Y	X	X	Y	X	Y	X
Σλοβενία	M	Y	M	M	M	Y	M	Y	Y	Y
Σλοβακία	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ηνωμένο	M	M	M	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y
Υψηλός κίνδυνος	**1**	**7**	**6**	**14**	**2**	**5**	**10**	**10**	**14**	**10**
Μέτριος κίνδυνος	**8**	**5**	**10**	**5**	**10**	**6**	**5**	**6**	**5**	**5**
Χαμηλός κίνδυνος	**11**	**8**	**4**	**1**	**8**	**9**	**5**	**4**	**1**	**5**
Δεν αξιολογήθηκε	**8**	**8**	**8**	**8**	**8**	**8**	**8**	**8**	**8**	**8**

Πηγή: Επανεξέταση των εθνικών προβλέψεων για τους ατμοσφαιρικούς ρύπους και αξιολόγηση των εθνικών προγραμμάτων ελέγχου της ατμοσφαιρικής ρύπανσης: Οριζόντια έκθεση, Ricardo, 2020 (στην οποία περιγράφεται επίσης η μεθοδολογία της εκτίμησης κινδύνου) https://ec.europa.eu/environment/air/reduction/NAPCP.htm

Επεξήγηση:
Y = υψηλός κίνδυνος
M = μέτριος κίνδυνος
X = χαμηλός κίνδυνος
- = δεν αξιολογήθηκε λόγω καθυστερημένης υποβολής ή μη υποβολής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

Μεθοδολογία παρακολούθησης των δαπανών για καθαρό αέρα

1) Γενική προσέγγιση παρακολούθησης των δαπανών για καθαρό αέρα

α) Αρχές παρακολούθησης του καθαρού αέρα στην ΕΕ

Για την παρακολούθηση της προόδου των κρατών μελών όσον αφορά την απορρόφηση κονδυλίων της ΕΕ στο πλαίσιο των στόχων για καθαρό αέρα, η Επιτροπή θα «βαθμολογήσει» τις δαπάνες, αποδίδοντας συγκεκριμένη βαρύτητα στη χρηματοδοτική συνεισφορά της ΕΕ, η οποία αντικατοπτρίζει τον βαθμό συνεισφοράς της στους στόχους για καθαρό αέρα.

Αυτή η παρακολούθηση όσον αφορά τον καθαρό αέρα βασίζεται στην εμπειρία που αποκτήθηκε από την παρακολούθηση του κλίματος και της βιοποικιλότητας, που ήδη εφαρμόζει η Επιτροπή. Στηρίζεται επίσης σε προτάσεις κανονισμών για προγράμματα, όπου προσδιορίζονται οι περιβαλλοντικοί δείκτες που πρέπει να αποδοθούν στη χρηματοδότηση της ΕΕ κατά την παρακολούθηση της περιβαλλοντικής συνεισφοράς, ιδίως στο πλαίσιο του Ταμείου Συνοχής (παράρτημα Ι του κανονισμού περί κοινών διατάξεων), καθώς και άλλων σχετικών προγραμμάτων (π.χ. Κοινή Γεωργική Πολιτική, μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη»). Σε αντίθεση με την παρακολούθηση του κλίματος, η παρακολούθηση του καθαρού αέρα δεν συνδέεται με έναν στόχο δαπανών, αλλά αποβλέπει στην παρακολούθηση της χρηματοδότησης της ΕΕ που συμβάλλει στους στόχους για καθαρό αέρα, με σκοπό την αποτελεσματικότερη εφαρμογή των πολιτικών για καθαρό αέρα από τα κράτη μέλη.

Τα βασικά χαρακτηριστικά της παρακολούθησης του καθαρού αέρα είναι τα εξής:
- Δείκτες αξιοποίησης σε ποσοστό 100 %, 40 % και 0 %·
- Έμφαση στη διοικητική προσπάθεια και στην απλούστευση·
- Συνοχή στον καθορισμό δεικτών μεταξύ των προγραμμάτων (για παρόμοιες δραστηριότητες καθορίζονται παρόμοιοι δείκτες)·
- Διαφάνεια στον καθορισμό δεικτών·
- Ανεξαρτησία σε σχέση με άλλες μεθοδολογίες παρακολούθησης (για το κλίμα, τη βιοποικιλότητα), δηλ. για κάθε ευρώ που δαπανάται μπορεί να διενεργούνται περισσότερες από μία παρακολουθήσεις.

Δεδομένου ότι ο καθαρός αέρας αποτελεί οριζόντιο θέμα, οφέλη αποκομίζονται όχι μόνο από δράσεις με στόχο τον καθαρό αέρα, αλλά και λόγω των επιπτώσεων που προκύπτουν από χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ έργα σε άλλους τομείς πολιτικής, με αντικείμενο, για παράδειγμα, θέματα όπως οι βιώσιμες μεταφορές, ο μετριασμός της κλιματικής αλλαγής (π.χ. ενεργειακή απόδοση), η αποδοτική χρήση των πόρων, η υγεία.

β) Δείκτες καθαρού αέρα της ΕΕ

Όπως και στην παρακολούθηση του κλίματος, στο πλαίσιο της παρακολούθησης του καθαρού αέρα, ως «δαπάνες» ορίζονται οι πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων. Με αυτόν τον τρόπο, δίνεται στην Επιτροπή και στα ενδιαφερόμενα μέρη η δυνατότητα να καθορίσουν τις δαπάνες για καθαρό αέρα σε πρώιμο στάδιο της

διαδικασίας. Η Επιτροπή δεν θα παρακολουθεί τις πιστώσεις πληρωμών και/ή τις πληρωμές που προορίζονται για δράσεις για καθαρό αέρα.

Οι δείκτες καθαρού αέρα της ΕΕ διαμορφώνονται με βάση τους ποιοτικούς δείκτες του Ρίο, τους οποίους χρησιμοποιεί η Επιτροπή Αναπτυξιακής Βοήθειας του ΟΟΣΑ για τον καθορισμό συγκεκριμένων περιβαλλοντικών στόχων (απερήμωση, μετριασμός της κλιματικής αλλαγής, προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και βιοποικιλότητα) στο πλαίσιο της κατάρτισης σχεδίων ενίσχυσης, και βασίζονται στην εμπειρία από την εφαρμογή των δεικτών του Ρίο για το κλίμα στην ΕΕ.

Οι δείκτες καθαρού αέρα της ΕΕ έχουν σχεδιαστεί για τον ποσοτικό προσδιορισμό των δαπανών που συνεισφέρουν στους στόχους για καθαρό αέρα. Δεδομένου του εύρους των διαδικασιών εφαρμογής (π.χ. κεντρική διαχείριση, επιμερισμένη διαχείριση, χρηματοδοτικά μέσα, προγραμματιζόμενη/από τη βάση στην κορυφή), η προσέγγιση όσον αφορά την εφαρμογή διαφοροποιείται αναλόγως των προγραμμάτων και η μεθοδολογία προσαρμόστηκε ώστε να ανταποκρίνεται στις ειδικές συνθήκες. Συνεπώς, οι δείκτες αποδίδονται στο πλέον κατάλληλο επίπεδο αναλόγως του ειδικού σχεδιασμού κάθε προγράμματος του προϋπολογισμού – έργο, μορφή παρέμβασης, συνιστώσα προγράμματος ή συνολικό πρόγραμμα.

Οι δείκτες αποδίδονται βάσει της γενικής προσέγγισης:
- 100 % για δαπάνες που αναμένεται να συνεισφέρουν κυρίως σε στόχους για καθαρό αέρα [ισοτιμία με τον δείκτη του Ρίο 2 του ΟΟΣΑ]
- 40 % για δαπάνες που αναμένεται να συνεισφέρουν σημαντικά σε στόχους για καθαρό αέρα [ισοτιμία με τον δείκτη του Ρίο 1 του ΟΟΣΑ]
- 0 % για δαπάνες που δεν συνεισφέρουν σε στόχους για καθαρό αέρα

Στη συγκεκριμένη προσέγγιση τριών επιπέδων, η οποία είναι συντηρητική, πραγματοποιούνται, κατ' ανάγκη, ορισμένοι προσεγγιστικοί υπολογισμοί: σε περίπτωση αμφιβολίας και/ή έλλειψης λεπτομερών στοιχείων, επιλέγεται ο χαμηλότερος δείκτης.

Αυτή η γενική προσέγγιση μεταφράζεται σε συγκεκριμένες διαδικασίες παρακολούθησης που μπορεί να διαφοροποιούνται αναλόγως των προγραμμάτων, αντικατοπτρίζοντας τις διαφορές στον τρόπο σχεδιασμού και διαχείρισής τους.

γ) Ετήσια υποβολή των στοιχείων

Η Επιτροπή θα συγκεντρώνει τα εκτιμώμενα στοιχεία σχετικά με την ανάληψη δαπανών για όλα τα προγράμματα καθαρού αέρα σε ετήσια βάση. Κάθε πρόγραμμα θα παρουσιάζει τις εκτιμώμενες δαπάνες κάθε έτους για καθαρό αέρα στις προγραμματικές δηλώσεις για τις επιχειρησιακές δαπάνες που συνοδεύουν το ετήσιο σχέδιο προϋπολογισμού.
Η Επιτροπή θα υποβάλλει επίσης ανά τετραετία, στο πλαίσιο της έκθεσης εφαρμογής της οδηγίας για τα εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών, στοιχεία σχετικά με την απορρόφηση κονδυλίων της ΕΕ για τη στήριξη των στόχων της οδηγίας. Η πρώτη προκαταρκτική υποβολή στοιχείων θα διενεργηθεί στο πλαίσιο της έκθεσης εφαρμογής του 2020.

2) Εφαρμογή της προσέγγισης παρακολούθησης του καθαρού αέρα σε επίπεδο προγράμματος

α) «Ορίζων 2020»

Δράση	**Δείκτης**
Ειδικός στόχος – Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (ΕΣΕ)	0 (1)
Ειδικός στόχος – Μελλοντικές και αναδυόμενες τεχνολογίες	0 (2)
Ειδικός στόχος – Δράσεις Marie Sklodowska-Curie	0 (1)
Ειδικός στόχος – Ερευνητικές υποδομές	0 (1)
Ειδικός στόχος – Ευρείας εφαρμογής και βιομηχανικές τεχνολογίες	0 (2)
Ειδικός στόχος – Πρόσβαση σε κεφάλαια κινδύνου	0
Ειδικός στόχος – ΜΜΕ	0 (2)
Ειδικός στόχος – Υγεία	0
Ειδικός στόχος – Τρόφιμα	0 (2)
Ειδικός στόχος – Ενέργεια	40
Ειδικός στόχος – Μεταφορές	40
Ειδικός στόχος – Οικονομία αποδοτική ως προς τους πόρους και ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή	40
Ειδικός στόχος – Πολυδεκτικές, καινοτόμες και στοχαστικές ευρωπαϊκές κοινωνίες	0
Ειδικός στόχος – Ασφαλείς ευρωπαϊκές κοινωνίες	0
Ειδικός στόχος – Εξάπλωση της αριστείας και διεύρυνση της συμμετοχής	0
Ειδικός στόχος – Επιστήμη μαζί με την κοινωνία και για την κοινωνία	0
Ειδικός στόχος – Μη πυρηνικές άμεσες δράσεις του Κοινού Κέντρου Ερευνών	0 (2)
Ειδικός στόχος – Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας	0 (2)

(1) Για δραστηριότητες από τη βάση προς την κορυφή, όπως το ΕΣΕ και οι δράσεις Marie Sklodowska-Curie, δεν μπορεί να καθοριστεί τιμή στο πλαίσιο αυτής της πρώτης διαδικασίας. Θα χρειαστεί αναπροσαρμογή της (προς τα άνω) σε μελλοντικές διαδικασίες παρακολούθησης. Πιο ακριβής εκτίμηση της συνεισφοράς των εν λόγω δραστηριοτήτων στη δράση για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα θα είναι εφικτή στο επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο. Εν τω μεταξύ, στις εν λόγω δράσεις εφαρμόζεται δείκτης 0.
(2) Παρότι ορισμένα από τα εν λόγω έργα πιθανόν να συνεισφέρουν στους στόχους για καθαρό αέρα, λόγω έλλειψης ακριβών στοιχείων βαθμολογούνται με «0».

Αν και ο πίνακας αυτός παρέχει μια ένδειξη για τη συνεισφορά του προγράμματος «Ορίζων 2020» στις χρηματοδοτικές δραστηριότητες που αποφέρουν οφέλη για τον καθαρό αέρα, προκειμένου να εξασφαλιστούν ακριβέστερα στοιχεία, η παρακολούθηση των δαπανών που σχετίζονται με τον καθαρό αέρα θα διενεργηθεί σε επίπεδο πρόσκλησης υποβολής προτάσεων ή σε επίπεδο έργου με χρήση των αντίστοιχων μορφότυπων υποβολής εκθέσεων στο επόμενο πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» (2021-2027).

β) Ευρωπαϊκές στρατηγικές επενδύσεις: Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ)

Το ΕΤΣΕ[1] συνιστά πρωτοβουλία που δρομολογήθηκε στο πλαίσιο του επενδυτικού σχεδίου για την Ευρώπη (σχέδιο Junker) το 2015, με στόχο να συμβάλει στην αντιμετώπιση των επενδυτικών κενών σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Τα κυριότερα χαρακτηριστικά του είναι τα ακόλουθα:

- Στο πλαίσιο του ΕΤΣΕ, η Ένωση παρέχει μια άνευ όρων και αμετάκλητη[2] εγγύηση στην ΕΤΕπ για επιλέξιμες χρηματοδοτικές και επενδυτικές πράξεις που απευθύνονται σε τελικούς αποδέκτες.
- Το ΕΤΣΕ απαρτίζεται από δύο σκέλη:

α) Το σκέλος υποδομής και καινοτομίας παρείχε στήριξη σε δράσεις που αφορούσαν πράξεις άμεσης χρηματοδότησης ή χρηματοδότησης μέσω διαμεσολάβησης σε τελικούς αποδέκτες, οι οποίες, αναλόγως της φύσης και του πεδίου εφαρμογής τους, θα μπορούσαν να συνεισφέρουν στους στόχους για καθαρό αέρα. Από τις 31 Δεκεμβρίου 2019 οι πράξεις υπό το σκέλος υποδομής και καινοτομίας υποβλήθηκαν σε έλεγχο και σε καθεμία από αυτές αποδόθηκε ο κατάλληλος δείκτης του Ρίο του ΟΟΣΑ: ο δείκτης 100 % αποδόθηκε σε πράξεις που συνεισέφεραν κυρίως στους στόχους για καθαρό αέρα, ενώ ο δείκτης 40 % αποδόθηκε σε όλες τις πράξεις που αναμενόταν να συνεισφέρουν σημαντικά στους στόχους για καθαρό αέρα[3] – δηλαδή σε αυτές που οδηγούν σε μετριασμό της ατμοσφαιρικής ρύπανσης·

β) Το σκέλος για τις ΜΜΕ διευκολύνει την πρόσβαση μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) σε δανειοδότηση και χρηματοδότηση μετοχικού κεφαλαίου και υλοποιείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΕ). Κάποιες από τις υποστηριζόμενες δράσεις και από τους τελικούς δικαιούχους θα μπορούσαν ενδεχομένως να υποστηρίζουν τους στόχους για καθαρό αέρα. Εντούτοις, λόγω της πολυμορφίας των στηριζόμενων χαρτοφυλακίων και του μικρού μεγέθους των επιμέρους πράξεων είναι αδύνατον να εκτιμηθεί η συνεισφορά στους στόχους για καθαρό αέρα.

- Η στήριξη του ΕΤΣΕ παρέχεται μέσω δημοσιονομικής εγγύησης, η οποία ανέρχεται σε 26 δισ. EUR. Οι υποχρεώσεις που προκύπτουν λόγω ενδεχόμενων αθετήσεων[4] στο πλαίσιο πράξεων που καλύπτονται από την εγγύηση της ΕΕ εξοφλούνται από ένα ταμείο εγγυήσεων, το οποίο συνιστά αποθεματικό ρευστότητας. Το συγκεκριμένο αποθεματικό ρευστότητας στο πλαίσιο του ταμείου εγγυήσεων της ΕΕ ανέρχεται σε 9,1 δισ. EUR (προβλεπόμενο ποσό). Η συνολική συνεισφορά από τον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης ανέρχεται σε 8,43 δισ. EUR και συμπληρώνεται από ποσό 0,675 δισ. EUR προερχόμενο από έσοδα και επιστροφές.

[1] Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1017 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2015, όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/2396 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2017.

[2] Η εγγύηση της ΕΕ και οι αντίστοιχοι πόροι του ταμείου εγγυήσεων της ΕΕ καλύπτουν ένα χαρτοφυλάκιο χρηματοδοτικών και επενδυτικών πράξεων και δεν προορίζονται για συγκεκριμένα έργα.

[3] Οι εκτιμήσεις βασίζονται σε συντηρητική προσέγγιση, δεδομένου ότι ο κανονισμός ΕΤΣΕ και τα συμβατικά έγγραφα δεν προβλέπουν υποβολή εκθέσεων και παρακολούθηση των στηριζόμενων επενδύσεων που συνεισφέρουν στους στόχους για καθαρό αέρα.

[4] Σε περίπτωση που δεν υπάρχουν αθετήσεις, τα έργα εξακολουθούν να καλύπτονται από εγγύηση και να στηρίζονται. Ωστόσο, δεν υπάρχουν εκροές από τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Δεδομένων των εν λόγω χαρακτηριστικών, η συνεισφορά του ΕΤΣΕ στους στόχους για καθαρό αέρα εκτιμήθηκε μόνο για το σκέλος υποδομής και καινοτομίας. Συνεπώς, το ποσό της στήριξης του ΕΤΣΕ στον στόχο για καθαρό αέρα υπολογίστηκε ως το άθροισμα της συνεισφοράς κάθε πράξης, όπως αυτή καθορίστηκε με βάση τον αντίστοιχο δείκτη στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

γ) ΜΣΕ - Μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη»

Δράση/Άξονας [κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1316/2013]	**Δράση/Άξονας [COM(2018)0438 – C8-0255/2018 – 2018/0228(COD) για την περίοδο 2021-2027]**	**Δείκτης**
ΜΣΕ Ενέργεια[5]		
Ηλεκτρική ενέργεια	Ηλεκτρική ενέργεια	40
Φυσικό αέριο	Φυσικό αέριο	40
Έξυπνα δίκτυα	Έξυπνα δίκτυα	40
Δίκτυα CO_2	Δίκτυα CO_2	0
	Διασυνοριακά έργα στον τομέα της ανανεώσιμης ενέργειας	40
ΜΣΕ Μεταφορές		
	Τρόπος μεταφορών - σιδηρόδρομος: 40 % (συμπεριλαμβανομένου του ERTMS)	40
	Τρόπος μεταφορών - εσωτερικές πλωτές οδοί	40
	Τρόπος μεταφορών - ναυσιπλοΐα	40
	Υποδομές εναλλακτικών καυσίμων (εκτός αστικών κόμβων)	40
	Αστικοί κόμβοι (συμπεριλαμβανομένων των υποδομών, της ψηφιοποίησης και των εναλλακτικών καυσίμων)	100
	Διαχείριση της εναέριας κυκλοφορίας	0[6]

[5] Λόγω της συντηρητικής προσέγγισης της μεθοδολογίας, η συμβολή των δράσεων ΜΣΕ Ενέργεια που αφορούν ηλεκτρική ενέργεια, έξυπνα δίκτυα και διασυνοριακά έργα στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για την επίτευξη στόχων καθαρού αέρα μπορεί να υποεκτιμηθεί.

[6] Η μεθοδολογία ακολουθεί συντηρητική προσέγγιση: Μέρος των δράσεων για τη διαχείριση της εναέριας κυκλοφορίας στο πλαίσιο του ΜΣΕ περιλαμβάνει τη στήριξη για την ανάπτυξη λειτουργιών διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας στους αερολιμένες, οι οποίες, μέσω της αποτελεσματικότερης διαχείρισης της κυκλοφορίας, των απογειώσεων, των προσγειώσεων και των τροχοδρομήσεων, μπορούν να συνεισφέρουν στη μείωση των εκπομπών ατμοσφαιρικών ρύπων στους αερολιμένες και τις περιοχές πέριξ αυτών.

δ) Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και Ταμείο Συνοχής (ΤΣ)

Κωδικοί και πεδία παρέμβασης στον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 215/2014 για την περίοδο 2014-2020		**Κωδικοί, πεδία παρέμβασης και συντελεστής Ρίο για το περιβάλλον στην πρόταση κανονισμού COM(2018) 375 final για την περίοδο 2021-2027**		**Δείκτης καθαρού αέρα**
Κωδικός	Πεδίο	Κωδικός	Πεδίο	
65	Υποδομή, διεργασίες, μεταφορά τεχνολογίας και συνεργασία για έρευνα και καινοτομία σε επιχειρήσεις που επικεντρώνονται στην οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα και στην ανθεκτικότητα απέναντι στην κλιματική αλλαγή	22	Διεργασίες έρευνας και καινοτομίας, μεταφορά τεχνολογίας και συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων που εστιάζουν στην οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, την ανθεκτικότητα και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	40
		23	Διεργασίες έρευνας και καινοτομίας, μεταφορά τεχνολογίας και συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων που εστιάζουν στην κυκλική οικονομία	40
068	Ενεργειακή απόδοση και έργα επίδειξης στις ΜΜΕ και υποστηρικτικά μέτρα	24	Ενεργειακή απόδοση και έργα επίδειξης στις ΜΜΕ και υποστηρικτικά μέτρα	40
014	Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	25	Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	40
013	Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	26	Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	40
071	Ανάπτυξη και προώθηση επιχειρήσεων που εξειδικεύονται στην παροχή υπηρεσιών που συμβάλλουν στην οικονομία χαμηλών	27	Στήριξη επιχειρήσεων ειδικευμένων στην παροχή υπηρεσιών που συμβάλλουν στην οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και στην	40

	εκπομπών άνθρακα και στην ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή (συμπεριλαμβανομένης της υποστήριξης σε τέτοιες υπηρεσίες)		ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή	
009	Ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές: αιολική	28	Ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές: αιολική	40
010	Ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές: ηλιακή	29	Ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές: ηλιακή	40
		31	Ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές: θαλάσσια	40
012	Άλλες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (συμπεριλαμβανομένης της υδροηλεκτρικής, της γεωθερμικής και της θαλάσσιας) και ενσωμάτωση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (συμπεριλαμβανομένης της υποδομής για αποθήκευση, για μετατροπή της ενέργειας σε αέριο και για παραγωγή υδρογόνου από ανανεώσιμη πηγή)	32	Άλλες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (συμπεριλαμβανομένης της γεωθερμικής ενέργειας)	40
015	Έξυπνα συστήματα διανομής της ενέργειας σε μεσαία και χαμηλή τάση (συμπεριλαμβανομένων των έξυπνων ενεργειακών δικτύων και των συστημάτων ΤΠΕ)	33	Έξυπνα συστήματα διανομής της ενέργειας σε μεσαία και χαμηλή τάση (συμπεριλαμβανομένων των έξυπνων ενεργειακών δικτύων και των συστημάτων ΤΠΕ) και σχετικά συστήματα αποθήκευσης	40
016	Συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης και τηλεθέρμανση	34	Συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης, τηλεθέρμανση και τηλεψύξη	40
017	Διαχείριση οικιακών αποβλήτων (συμπεριλαμβανομένων	42	Διαχείριση οικιακών αποβλήτων: μέτρα πρόληψης,	40

	μέτρων ελαχιστοποίησης, διαλογής και ανακύκλωσης)		ελαχιστοποίησης, διαλογής, ανακύκλωσης	
069	Στήριξη φιλικών προς το περιβάλλον διεργασιών παραγωγής και αποδοτικής χρήσης των πόρων στις ΜΜΕ	47	Στήριξη φιλικών προς το περιβάλλον διεργασιών παραγωγής και αποδοτικής χρήσης των πόρων στις ΜΜΕ	40
083	Μέτρα για την ποιότητα του αέρα	48	Μέτρα για την ποιότητα του αέρα και τη μείωση του θορύβου	100
085	Προστασία και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, προστασία της φύσης και πράσινες υποδομές	50	Προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας, πράσινες υποδομές	40
		63	Ψηφιοποίηση των μεταφορών: οδοί	40
024	Σιδηρόδρομοι (ΔΕΔ-Μ κορμού)	64	Νέοι σιδηρόδρομοι – Κεντρικό δίκτυο ΔΕΔ-Μ	40
025	Σιδηρόδρομοι (ΔΕΔ-Μ συνολικό)	65	Νέοι σιδηρόδρομοι – Εκτεταμένο δίκτυο ΔΕΔ-Μ	40
026	Άλλοι σιδηρόδρομοι	66	Άλλοι νέοι σιδηρόδρομοι	40
		67	Ανακατασκευές και βελτιώσεις σιδηροδρόμων – Κεντρικό δίκτυο ΔΕΔ-Μ	40
		68	Ανακατασκευές και βελτιώσεις σιδηροδρόμων – Εκτεταμένο δίκτυο ΔΕΔ-Μ	40
		69	Άλλες ανακατασκευές και βελτιώσεις σιδηροδρόμων	40
		70	Ψηφιοποίηση των μεταφορών: σιδηρόδρομοι	40
		71	Ευρωπαϊκό Σύστημα Διαχείρισης της Σιδηροδρομικής Κυκλοφορίας (ERTMS)	40
027	Κινητός σιδηροδρομικός	72	Κινητός σιδηροδρομικός	40

	εξοπλισμός		εξοπλισμός	
043	Υποδομή για καθαρές αστικές μεταφορές και προώθησή τους (συμπεριλαμβανομένου του εξοπλισμού και του τροχαίου υλικού)	73	Υποδομή για καθαρές αστικές μεταφορές	40
		74	Τροχαίο υλικό καθαρών αστικών μεταφορών	100
090	Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια	75	Υποδομές ποδηλασίας	100
		76	Ψηφιοποίηση των αστικών μεταφορών	40
		77	Υποδομές εναλλακτικών καυσίμων	40
035	Πολυτροπικές μεταφορές (ΔΕΔ-Μ)	78	Πολυτροπικές μεταφορές (ΔΕΔ-Μ)	40
036	Πολυτροπικές μεταφορές	79	Πολυτροπικές μεταφορές (μη αστικές)	40
		84	Ψηφιοποίηση των μεταφορών: άλλοι τρόποι μεταφοράς	40
007	Φυσικό αέριο			40
008	Φυσικό αέριο (ΔΕΔ-Ε)			40
023	Περιβαλλοντικά μέτρα που στοχεύουν στη μείωση και/ή την αποφυγή εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (συμπεριλαμβανομένης της επεξεργασίας και αποθήκευσης του μεθανίου και κομποστοποίησης)			40
044	Έξυπνα συστήματα μεταφορών (συμπεριλαμβανομένης της εισαγωγής της διαχείρισης της ζήτησης, συστημάτων διοδίων, συστημάτων παρακολούθησης, ελέγχου και πληροφοριών ΤΠ)			40
070	Προώθηση της ενεργειακής απόδοσης σε μεγάλες επιχειρήσεις			40

084	Ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης (IPPC)			40

Για τυχόν πεδία παρέμβασης που δεν περιλαμβάνονται στον παρόντα πίνακα έχει χρησιμοποιηθεί ο δείκτης 0 για την παρακολούθηση του καθαρού αέρα.

ε) Κοινή Γεωργική Πολιτική

Δράση	**Δείκτης**
Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)	
Τομέας επικέντρωσης 2Α (εκσυγχρονισμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων)[7]	0
Τομέας επικέντρωσης 5Β (ενεργειακή απόδοση)	40
Τομέας επικέντρωσης 5Δ (μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη γεωργία)	40
Πρώτος πυλώνας της ΚΓΠ[8]	0

στ) Πρόγραμμα LIFE

Δράση	**Δείκτης**
Έργα με κύριο στόχο τον καθαρό αέρα, όπως: - Ολοκληρωμένα έργα για τον καθαρό αέρα (συμπεριλαμβανομένων των έργων τεχνικής βοήθειας, κατά περίπτωση) - Παραδοσιακά έργα για το περιβάλλον και την αποδοτικότητα των πόρων στα οποία η συνεισφορά στον καθαρό αέρα είναι τομέας προτεραιότητας - Παραδοσιακά έργα περιβαλλοντικής διακυβέρνησης και πληροφόρησης που επικεντρώνονται στον καθαρό αέρα - Προπαρασκευαστικά έργα που επικεντρώνονται στον καθαρό αέρα - Επιχορηγήσεις λειτουργίας σε ΜΚΟ που επικεντρώνονται στον καθαρό αέρα	100
Έργα που συνεισφέρουν στον καθαρό αέρα, όπως: - Ολοκληρωμένα έργα στο πλαίσιο του υποπρογράμματος για το περιβάλλον με συνεισφορά στον καθαρό αέρα (συμπεριλαμβανομένων των έργων τεχνικής βοήθειας, κατά περίπτωση) - Παραδοσιακά έργα για το περιβάλλον και την αποδοτικότητα των πόρων στα οποία η συνεισφορά στον καθαρό αέρα προκύπτει ως παράλληλο όφελος	40

[7] Ο εκσυγχρονισμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων έχει θετικό αντίκτυπο στον καθαρό αέρα. Ωστόσο, η διάκριση των επενδύσεων για εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων με αντίκτυπο στη μείωση των εκπομπών αμμωνίας από άλλες επενδύσεις είναι δύσκολη, ενώ εκτιμάται ότι οι εν λόγω επενδύσεις δεν αντιστοιχούν σε υψηλό ποσοστό.

[8] Ένα από τα στοιχεία της πολλαπλής συμμόρφωσης, καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση αριθ. 6: «απαγόρευση καύσης καλαμιών στους αγρούς για τη διατήρηση της οργανικής ύλης του εδάφους», συνέβαλε στη μείωση των εκπομπών ΑΣ-10. Εντούτοις, λόγω της δυσκολίας ποσοτικοποίησης της συνεισφοράς και της εκτιμώμενης μικρής αξίας του συγκεκριμένου στοιχείου στη συνολική αξία των άμεσων ενισχύσεων, η συνεισφορά καθορίστηκε σε 0 %.

- Παραδοσιακά έργα περιβαλλοντικής διακυβέρνησης και πληροφόρησης στα οποία η συνεισφορά στον καθαρό αέρα προκύπτει ως παράλληλο όφελος - Προπαρασκευαστικά έργα στα οποία η συνεισφορά στον καθαρό αέρα προκύπτει ως παράλληλο όφελος - Ολοκληρωμένα έργα στο πλαίσιο του υποπρογράμματος για τη δράση για το κλίμα με συνεισφορά στον καθαρό αέρα (συμπεριλαμβανομένων των έργων τεχνικής βοήθειας, κατά περίπτωση) - Παραδοσιακά έργα για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής στα οποία η συνεισφορά στον καθαρό αέρα προκύπτει ως παράλληλο όφελος - Παραδοσιακά έργα περιβαλλοντικής διακυβέρνησης και πληροφόρησης στα οποία η συνεισφορά στον καθαρό αέρα προκύπτει ως παράλληλο όφελος - Επιχορηγήσεις λειτουργίας σε ΜΚΟ που συνεισφέρουν στον καθαρό αέρα	
Έργα ή δραστηριότητες εκτός του πεδίου των προαναφερθεισών κατηγοριών	0

Στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE, ο στόχος για καθαρό αέρα στηρίζεται με ειδικά παραδοσιακά και ολοκληρωμένα έργα, ωστόσο, δεδομένου ότι συνιστά οριζόντιο θέμα, ο τομέας του καθαρού αέρα επωφελείται επίσης από τον αντίκτυπο που παράγουν έργα του προγράμματος LIFE τα οποία επικεντρώνονται σε άλλους τομείς, όπως τα ύδατα, ο θόρυβος και ο μετριασμός της κλιματικής αλλαγής (π.χ. ενεργειακή απόδοση).

3) Ποσά από κονδύλια της ΕΕ που προορίζονται για τους στόχους για καθαρό αέρα σύμφωνα με την ανωτέρω μεθοδολογία

Πρόγραμμα	Εκτιμώμενη συνεισφορά για τον καθαρό αέρα για την περίοδο 2014-2020 (σε εκατ. EUR)
«Ορίζων 2020»	4 219
ΕΤΣΕ	819
ΜΣΕ	8 830
ΕΤΠΑ	20 458
Ταμείο Συνοχής	10 874
ΕΓΤΑΑ	1 138
Πρόγραμμα LIFE	105
ΣΥΝΟΛΟ	**46 443**